श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा – दिसम्बर –२०१८

कक्षा- आचार्य (SEM- 1)	**प्रश्नपत्रम्-३**	*गुणाः -७०*
विषयः-साहित्यम्	*कोड-* CC 4.1.2 (NEW & OLD SYLLABUS)	*समयः - ०२ तः ०५*
दिनाङ्कः-१७-१२-२०१८	*ध्वन्यालोकः (प्रथमोद्योतः)*	

प्रथमान्वितिः

प्रश्नः १ द्वयोरेकं ससन्दर्भ व्याख्या कार्या । **०५**

(१) स्वेच्छाकेसरिणः स्वच्छस्वच्छायायासितेन्दवः ।
त्रायन्तां वो मधुरिपोः प्रपन्नार्तिच्छिदो नखाः॥

(२) योऽर्थः सहृदयश्लाध्यः काव्यात्मेति व्यवस्थितः।
वाच्यप्रतीयमानाख्यौ तस्य भेदावुभौ स्मृतौ ॥

प्रश्नः २ *ध्वन्यालोककर्तुः जीवनपरिचयं विस्तेरण लिखत ।* **१०**

अथवा

ध्वन्यभाववादिनां विकल्पान् उपन्यस्य खण्डयत ।

द्वितीयान्वितिः

प्रश्नः ३ निम्नलिखितयोरेकेस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या । **०५**

(१) काव्यस्यात्मा स एवार्थस्तथा चादिकवेः पुरा ।
क्रौञ्चद्वन्द्ववियोगोत्थः शोकः श्लोकत्वमागतः ॥

(२) यथा पदार्थद्वारेण वास्यार्थः सम्प्रतीयते ।
वाच्यार्थपूर्विका तद्वत्प्रतिपत् तस्य वस्तुनः ॥

प्रश्नः ४ *प्रतीयमानं निरूप्य ध्वनेः स्वरूपं प्रतिपादयत ।* **१०**

अथवा

वाच्याद् व्यङ्ग्यस्य वैलक्षण्यं सोदाहरणं प्रतिपादयत ।

तृतीयान्वितिः

प्रश्नः ५ अधोनिर्दिष्टाभ्याम् एकं ससन्दर्भ विवेचयन्तु । **०५**

(१) आक्षेपेऽपि व्यङ्ग्यविशेषाक्षेपिणो वाच्यस्यैव चारूत्वम् ।
वाक्यार्थ आक्षेपोक्तिसामर्थ्यादेव ज्ञायते ॥

(२) व्यङ्ग्यस्य यत्राप्राधान्यं वाच्यमात्रानुयायिनः ।
समोसोक्त्यादयस्तत्र वाच्यालंकृतयः स्फुटा : ॥

प्रश्नः ६ *समासोक्तौ ध्वनेः अन्तर्भावः कथं न भवति ? इति स्पष्टयत ।* **१०**

अथवा

आक्षेपालङ्कारे ध्वनेरन्तर्भावं खण्डयत ॥

चतुर्थान्वितिः

प्रश्नः ७ अधोलिखितयोः एकं ससन्दर्भं लिखत । **०५**

(१) *तत्परावेवशब्दार्थौ यत्र व्यङ्ग्यं प्रस्थितौ ।*

ध्वनेः स एव विषयो मन्तव्यः संकरोज्झतः ॥

(२) *रूढा ये विषयेऽन्यत्र शब्दाः स्वविषयादपि ।*

लावण्याद्याः प्रयुक्तास्ते न भवन्ति पदं ध्वनेः ॥

प्रश्नः ८ *सङ्करालङ्कारे अप्रस्तुतप्रशंसायां ध्वनेरन्तर्भावं निराक्रियत ।* **१०**

अथवा

"वाचकत्वाश्रयेणैवगुणवृत्तिः व्यवस्थिताः" इति समीक्षन्ताम् ॥

पञ्चान्वितिः

प्रश्नः ९ यथेच्छं दशप्रश्नानां लघूत्तराणि लिखत । **१०**

१ *ध्वनिकारेण मङ्गलाचरेण कस्य स्तुति कृता ?*

२ *आनन्दवर्धनस्य समयः कः ?*

३ *आनन्दवर्धनस्य पितुर्नाम किमासीत् ?*

४ *आनन्दवर्धनेन कतिग्रन्थाः विरचिताः ?*

५ *ध्वन्यालोके कति उद्योताः सन्ति ?*

६ *ध्वन्यालोके प्रथमोद्योते कति कारिकाः सन्ति ?*

७ *अपरे कस्य अभावं जगदुः ?*

८ *ध्वनिविरोधिना कति विकल्पाः निर्दिष्टाः ?*

९ *ध्वनेः प्रधानतया कतिभेदाः सन्ति ?*

१० *ध्वनेः स्वरूपं कस्मै ब्रूते ?*

११ *कुत्र लावण्यं विभाति ?*

१२ *लक्षणायाः बीजं किमस्ति ?*

१३ *व्यङ्ग्यबोधजनने का समर्था ?*

१४ *ध्वन्यालोकस्य प्रसिद्धा टीका का ?*

१५ *"सुवर्णपुष्पं पृथिवीचिन्वन्तिपुरूषास्त्रयः ..... ॥" - एषः श्लोकः कस्यध्वनेरूदाहरणम् ॥*

--००--